Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1881. Wydano i rozesłano dnia 20. Sierpnia 1881. **Część XV.**

Nr. 49.

Rozporządzenie

Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 4. Czerwca 1881, którem wydaje się przejrzaną instrukcyę dla akuszerek.

Niewiasty, które w krajach austryackich otrzymały uzdolnienie do wykonywania sztuki położniczej, i tamże chcą swój zawód wykonywać, winne w tej mierze trzymać się następującej instrukcyi, według której mają również stosować się lekarze urzędowi jakoteż i dotyczące władze.

§. 1.

Akuszerki podlegają władzy politycznej pierwszej instancyi (c. k. starostwu, lub też władzom gminnym, którym poruczono czynność władz politycznych, magistratom, urzędom miejskim) względnie lekarzowi urzędowemu.

§. 2.

Akuszerki mają podać tejże władzy miejsca, w którem chcą swą praktykę wykonywać, następnie zaś mają przedstawić się lekarzowi urzędowemu i okazać temuż w §. 3cim przepisane instrumenta i przybory.

Za okazaniem urzędowego potwierdzenia o dokonanem oznajmieniu, winna ona przedstawić się naczelnikowi gminy swej siedziby, względnie zaś miejscowej władzy policyjnej i wskazać swe mieszkanie, które ma być zawsze oznaczone godłem wywieszonem na domu; również należy uwiadomić o każdej zmianie mieszkania.

§. 3.

Instrumenta i przybory, które akuszerka winna mieć zawsze w pogotowiu, dobrze przechowane, uporządkowane i starannie oczyszczone, i które — wezwana do porodu — ma wziąść z sobą, są następujące:

Seręga średniej wielkości, wraz z do niej należącą u przodu należycie zaokrągloną kanką stolcową, jakoteż z cynową kanką pochwową dobrze do tej seręgi przystającą, jeden metalowy i jeden angielski elastyczny kateter kobiecy, nożyczki pępowinowe, odpowiedni zapas tasiemek pępowinowych, wreszcie szczoteczkę do paznogci.

Prócz tego winna akuszerka mieć przy sobie w naczyniach dobrze zakorkowanych i czysto utrzymanych następujące środki, o których sporządzeniu i użyciu znajdują się bliższe szczegóły w §. 3cim objaśnienia dołączonego w dodatku:

1. w celu sporządzenia płynu do desinfekcyi 100 gramów krystalicznego kwasu karbolowego, który przez dodanie małej ilości wody staje się płynnym.

2. 50 gramów oliwy karbolowej, to jest mięszaniny z 2 gramów krystalicznego kwasu karbolowego i 48 gramów czystej oliwy.

3. 25 gramów kropli cynamonowych.

4. 25 gramów kropli Hoffmana (spiritus aethereus, liquor anodynus min. Hoffmani).

Powyższe przedmioty powinna akuszerka mieć zawsze w zapasie w dobrym stanie.

Ponieważ kwas karbolowy krystaliczny i płynny, jak niemniej w silniejszym wodnym rozczynie działa przy zewnętrznem użyciu żrąco, przy wewnętrznem nawet trująco, przeto winna akuszerka w celu uniknienia wszelkiego nadużycia, szczególną zwracać baczność na przechowanie kwasu karbolowego i tylko w ten sposób tegoż używać, jak to jej lekarz lub §. 3ci objaśnienia przepisują.

Akuszerka nie powinna zostawiać ani u rodzącej, ani też u położnicy pojedynczych powyżej wymienionych przedmiotów, tem mniej całego przyrządu.

Lekarz urzędowy będzie się od czasu do czasu przekonywał, czy przyrząd jest zupełnym i przydatnym do użycia.

Nadto powinna każda akuszerka posiadać dobrą książkę o położnictwie a w każdym razie tę, która jej służyła w czasie nauki w szkole jako podręcznik, aby mogła szukać w niej rady.

§. 4.

Akuszerka winna żyć przyzwoicie i trzeźwo, i wezwana do rodzących udzielać takowym potrzebnej pomocy bez różnicy czy ubogim czy bogatym, czy w dzień czy w nocy z wszelką gotowością i jak najlepiej umie.

§. 5.

Akuszerka winna zawsze dbać o jak największą czystość i starannie unikać zetknięcia się z osobami choremi, jakoteż z gnijącemi istotami wszelkiego rodzaju, by do jej palców, sprzętów lub odzieży nie przyczepiły się jakie szkodliwe istoty, które mogłyby w czasie badania lub niesienia pomocy dostać się do ciała osób powierzonych jej opiece i wzniecić tak niebezpieczną gorączkę połogową.

Z tego powodu nakłada się na akuszerkę obowiązek — zwracając jej uwagę na objaśnienie — by każdym razem przed dotknięciem się osoby powierzonej jej opiece, najdokładniej umywała swe ręce i przybory w płynie desinfekcyjnym.

§. 6.

Jeżeli akuszerka objęła rodzącą w swą opiekę, nie może oddalić się od niej w czasie trwania porodu, i musi nawet po prawidłowym porodzie pozostać przy położnicy jeszcze przynajmniej przez trzy godziny po odejściu łożyska.

W razie gdy poród przebiega nieprawidłowo, lub gdy grozi niebezpieczeństwo, musi akuszerka oczekiwać przybycia lekarza wezwanego i pozostać przy osobie powierzonej jej opiece tak długo, jak długo lekarz uzna to za potrzebne, a zlecenia jego powinna jak najściślej wykonywać.

Tylko w razie tej naglącej konieczności, że drugiej akuszerki nie można sprowadzić, dozwolonem jest, by jedna akuszerka udzielała równocześnie swej pomocy dwom rodzącym i by na przemian od jednej do drugiej chodziła; z takiego bowiem postępowania mogłoby wyniknąć wielkie niebezpieczeństwo dla jednej lub drugiej rodzącej.

§. 7.

W razie niebezpieczeństwa lub nieprawidłowości u brzemiennej, rodzącej lub położnicy, lub wreszcie noworodków, niemniej w razie nagłej śmierci brzemiennej lub rodzącej, jest akuszerka pod surową odpowiedzialnością obowiązaną, bezzwłocznie zarządzić zawezwanie odpowiedniego lekarza (§. 7 i 8 objaśnienia).

§. 8.

Zabrania się akuszerkom najsurowiej leczenie brzemiennych, rodzących, położnic lub dzieci, a bez naglącej potrzeby przedsiębranie takich czynności, których wykonywanie pozostawione jest jedynie akuszerowi lub lekarzowi.

§. 9.

U dzieci pozornie zmarłych lecz dostatecznie ukształconych i zdolnych do życia, u których jednakże nie widać oznak zgnilizny, obowiązaną jest akuszerka w nieobecności lekarza, którego natychmiast przyzwać należy, wykonywać pilnie i wytrwale wszelkie wiadome jej próby przywrócenia dziecka do życia a to tak długo, póki dziecko nie zacznie regularnie oddychać, albo póki wszelkie usiłowania, przynajmniej przez pół godziny przedsiębrane nie okażą się zupełnie bezskutecznemi.

§. 10.

Akuszerka powinna postarać się, aby o każdem urodzonem dziecięciu, przy którem ona była zajętą, w należytym czasie uwiadomiono, celem wpisania do ksiąg nowonarodzonych.

§. 11.

Jeżeli z rodziców chrześcijańskich urodzi się dziecię bezsilne, pozornie zmarłe lub w ogóle w niebezpieczeństwie życia zostające, obowiązaną jest akuszerka przestrzedz rodziców o potrzebie chrztu z wody, a chrześcijańska akuszerka może sama dokonać chrztu na żądanie lub za zezwoleniem rodziców, u dziecka zaś nieślubnego za zezwoleniem matki. Akuszerka postara się o to, by o dokonanym chrzcie z wody przynależny duszpasterz zawiadomionym został.

§. 12.

Akuszerka obowiązaną jest udzielić na żądanie duszpasterza lub osoby, której powierzono prowadzenie metryk urodzenia, dat potrzebnych do wpisania do ksiąg metrykalnych dotyczących matki, czy jest stanu wolnego, zamężną lub wdową. W tym celu ma być akuszerka obecną przy uroczystym chrzcie dziecka.

§. 13.

Jest także obowiązkiem akuszerki starać się, by każde nieżywo urodzone dziecię, bez względu na stopień osiągniętego rozwoju cielesnego poddawane było przepisanym oględzinom pośmiertnym.

§. 14.

Akuszerka wezwana do osoby niedoświadczonej, by jej z powodu bolów lub dolegliwości w żywocie udzieliła pomocy, ma takową dokładnie zbadać i gdy spostrzeże oznaki brzemienności, powiedzieć jej o tem, oraz przestrzedz, by starała się niczem nie zaszkodzić rozwojowi płodu.

Gdyby u badanej osoby już rozpoczynał się poród, obowiązaną jest akuszerka udzielić jej odpowiedniej pomocy, w razie zaś jakiej nieprawidłowości zalecić zawezwanie lekarza.

§. 15.

Jeżeli akuszerka poweźmie uzasadnione podejrzenie, że się dopuszczono dzieciobójstwa, spędzenia płodu lub innego podobnego karygodnego uczynku, obowiązaną jest zawiadomić o tem niezwłocznie miejscową władzę policyjną.

§. 16.

Akuszerka, która jest sama sprawczyni zniszczenia lub spędzenia płodu, podsunięcia lub zamieniania dziecka albo która była spółwinną lub uczestniczką takiego karygodnego czynu, tudzież ta, która zaniedba ciężącego na niej obowiązku zawiadomienia niezwłocznie władzy o przedsięwziętem podejrzeniu, że zbrodnię lub przestępstwo popełniono, podpada surowości ustawy karnej.

§. 17.

Akuszerka winna sumiennie zachowywać tajemnic osób powierzających się jej opiece i jedynie wówczas ma potrzebnych udzielić wiadomości, gdy jest do uwiadomienia obowiązaną lub gdy ją do tego władza zawezwie.

§. 18.

Jeżeli władza administracyjna lub sądowa poleci akuszerce zrobienie oględzin, akuszerka winna to, czego się w danym przypadku z oględzin dowiedziała, podać dokładnie podług swej najlepszej znajomości rzeczy.

§. 19.

Każda umiejąca pisać akuszerka ma należycie i zgodnie z prawdą wypełniać wszystkie rubryki wykazu porodów, który to wykaz w objaśnieniu bliżej jest opisany i który jej przez władzę polityczną będzie dostarczony, również ma ona należycie wypełniany wykaz w terminach oznaczonych przez lekarza urzędowego, przedłożyć władzy politycznej do rąk lekarza urzędowego do przejrzenia, zbadania i zestawienia w celach naukowych.

Dla dokładniejszego wypełniania wykazu porodów zaleca się akuszerkom, by o każdym porodzie, przy którym były zatrudnione, prowadziły w swym dzienniku dokładne zapiski.

§. 20.

W ogóle poleca się akuszerkom ścisłe przestrzeganie tej instrukcyi oraz objaśnienia, które im wraz z dyplomem lub też przez władzę polityczną doręczone będą — a w szczególności są one obowiązane, jak najdokładniej przestrzegać wszelkich środków zaradczych, opisanych w objaśnieniu a służących do zapobieżenia przeniesienia zakaźnych chorób i gorączki połogowej.

§. 21.

Powyższe zarządzenia obowiązują w miejsce instrukcyi ogłoszonej rozporządzeniem Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 25. Marca 1874, dzien. u. p. nr. 32, oraz w miejsce zarządzenia Ministerstwa spraw wewnętrznych z 23go października 1878 l. 10381.

Dodatek

do instrukcyi dla akuszerek.

Objaśnienie poszczególnych punktów instrukcyi.

A. Zachowanie się akuszerek w celu zapobiegania przeniesienia chorób zakaźnych zwłaszcza zaś gorączki połogowej.

§. 1.

Zawsze i wszędzie powinna akuszerka jak najściślej i najsumienniej starać się o to wszystko, co tylko z czystością ma związek, gdyż najmniejsza nawet wolnem okiem nie dostrzegalna ilość istoty gnijącej, wystarcza do wzniecenia tak niebezpiecznej gorączki połogowej, skoro ta istota w jakikolwiek sposób (np. na rękach w czasie badania i przy niesieniu pomocy, przez przybory, bieliznę, powietrze pokojowe i t. d.) dostanie się do ciała brzemiennej, rodzącej lub położnicy.

Jak w zwykłem życiu mimo najsumienniejszej przezorności trudno się ustrzedz, by tu lub owdzie, czasem mimo wiedzy, nie zetknąć się z nieczystemi istotami, to właśnie zatrudnienie akuszerki podaje bardzo często ku temu sposobność w sposób nie dający się uniknąć.

I tak bywa akuszerka często zniewoloną, używać swych rąk i narzędzi u chorych rodzących i zanieczyścić takowe chorobliwymi i cuchnącymi odchodami.

Również niosąc pomoc przy urodzeniu nieżywych płodów, przy wydalaniu pozostałego rozkładającego się łożyska lub resztek płodowych i t. d. nie może uniknąć, by nie zanieczyścić się przy tej sposobności.

Szczególnie zaś jest rzeczą niebezpieczną, gdy akuszerka doglądając chorą położnicę lub w ogóle chorą osobę, u której znajdują się cuchnące posokowate odchody, zanieczyści swe ręce i sprzęty, i wkrótce potem bez najdokładniejszego oczyszczenia zetknie się z innemi osobami szukającemi jej pomocy.

Nawet niosąc pomoc położniczą osobom zdrowym, lub przy badaniu i pielęgnowaniu takowych, pozostają w razie niedokładnego oczyszczenia ślady krwi. wód płodowych, sluzu odchodów niepostrzeżone na palcach a zwłaszcza pod paznogciami lub na narzędziach, które to istoty rozkładają się i przy następnem badaniu lub obsługiwaniu zarówno wywołać mogą chorobę.

Wreszcie może nawet wszystko to być przenośnikiem gnilnych istot i wzniecić zatrucie krwi. co tylko styka się z ciałem brzemiennej, rodzącej lub położnicy, jak np. powietrze pokojowe gnilnemi istotami nasycone, bielizna i pościel, podkłady i ręczniki, gdy takowe albo nieczyste bywają podane, lub odchodami zanieczyszczone zbyt długo pozostają w użyciu.

§. 2.

Dlatego też obowiązaną jest akuszerka o ile możności unikać wszelkiego zanieczyszczenia istotami gnijącemi i chorobliwemi.

Pod tym względem powinna przyzwyczaić się w swem życiu do największej czystości, powinna starannie pielęgnować skórę na rękach, chronić takową od skaleczeń, odgniotków i rozpadlin, powinna paznogcie mieć krótko obcięte i przy swem zajęciu zawodowem, zawsze rękawy po za łokcie zawijać.

Szczególnie zaś zaleca się jej najusilniej, by całkiem usunęła się od pielęgnowania chorych położnic i innych osób, i jeżeli to możebne pozostawiała doglądanie tego rodzaju chorej wyłącznie dozorczyni lub krewnym, jeżeli tylko akuszerka nie jest w możności, w owym czasie, gdy ma chorą osobę w swej opiece, usunąć się od zetknięcia z osobami blizkiemi rozwiązania lub też w połogu pozostającemi.

Gdyby jednakże zachodziła tu nagląca konieczność, że akuszerka musi doglądać chorą położnicę, która innej opieki znaleść nie może, (gdyż taką znów położnicę nie można pozostawić bez opieki) i gdyby równocześnie taż

sama akuszerka koniecznie musiała objąć opiekę nad rodzącą, wówczas rozumie się samo przez się, staje się największym obowiązkiem akuszerki, użyć sumiennie wszelkich środków dla zapobieżenia tak łatwego w tych warunkach zakażenia. Najmniejsze zaniedbanie przepisanych środków ostrożności byłoby nie do wytłómaczenia i podlegałoby surowej karze.

§. 3.

Przed każdem badaniem lub udzieleniem pomocy brzemiennej rodzącej lub położnicy, należy jak najstaranniej usunąć wszelki ślad (woń) nieczystości, mogącej być na rękach lub instrumentach.

W tym celu niewystarcza zwykłe obmycie rąk i przyborów. Akuszerka obowiązaną jest według §. 5 instrukcyi oczyścić się jak najdokładniej płynem desinfekcyjnym.

Jeżeli zawezwany do jakiego przypadku lekarz nie przepisze jej użycie płynu desinfekcyjnego, wówczas ma sobie sama takowy sporządzić z płynnego kwasu karbolowego, przepisanego w §. 3 punkcie 1. instrukcyi; jedną część kwasu karbolowego zmięsza w flaszce z 50krotną ilością wody i będzie kłócić aż do zupełnego rozpuszczenia, to jest tak długo, by w spokojnie stojącej flaszce nie zbierały się na dnie tłuste krople.

Gdyby nawet po częstszem kłóceniu i dłuższem staniu mimo tego zbierały się tłuste krople na dnie flaszki, to należy — bacząc na opisane w §. 3 instrukcyi działanie żrące i trujące kwasu karbolowego — używać do desinfekcyi jedynie płynu powyż tych kropli.

Bez wyraźnego zezwolenia lekarza nie jest akuszerce dozwolonem, mieszanie kwasu karbolowego z wodą w innym stosunku jak w powyższym.

W ten sposób sporządzony płyn do desinfekcyi ma akuszerka używać:

a) dla swojej osoby.

b) do instrumentów i przyborów.

c) do tych części ciała osoby obsługiwanej, których się akuszerka dotyka; przytem ma przestrzegać następujących środków zapobiegawczych:

1. Przed każdem badaniem, również i po takowem ma sobie obmyć ręce i przedramiona wodą i mydłem, a szczególnie ma oczyścić swe paznogcie szczoteczką do tegoż przeznaczoną.

Następnie ma każdym razem zmaczać ręce w płynie desinfekcyjnym i w nim jeszcze raz się obmyć. Te obmywania należy kilkakrotnie powtórzyć i to z tem większą dokładnością, jeżeli akuszerka stykała się z gnijącemi istotami, lub gdy pielęgnując chorą osobę, przymuszoną jest udać się do innej kobiety w celu badania lub udzielenia pomocy, a nie może tego odmówić.

2. Wszystkie przybory, kanka pochwowa, kateter, kanka seręgi, seręga i t. d. muszą być oprócz zwykłego oczyszczenia jeszcze częstokroć w ługu wygotowane, bezpośrednio jednakże przed i po każdem użyciu, muszą one przez pewien czas w płynie desinfekcyjnym leżeć i każdym razem muszą być oczyszczone.

Przytem nie należy zważać jedynie na połyskujące zewnętrzne wejrzenie, lecz szczególnie na czystość wewnątrz instrumentów. Wązkie i rurkowate narzędzia, jakoteż ich części składowe czyszczą się najlepiej małą drucianą szczoteczką.

§ 4.

Nawet u zdrowej brzemiennej musi akuszerka starać się o czystość części sromnych i okolicy, zwłaszcza, gdy takowe lub inne części ciała przez upławy lub inne wydzieliny są zanieczyszczone.

Przed każdym porodem należy zewnętrzne części sromne i sąsiednie miejsca wymyć wodą z mydłem oraz płynem desinfekcyjnym.

Również należy oczyścić części rodne zaraz po urodzeniu i w połogu dziennie po dwakroć płynem desinfekcyjnym i to w ten sposób, że strumień płynu ogrzanego puszcza się ze strzykawki, lub co lepiej z irygatora na części rodne.

Gąbek nie należy ku temu celowi używać, gdyż one przyjmują zbyt łatwo szkodliwe istoty, a wówczas nie dadzą się nawet przez wygotowanie dostatecznie oczyścić.

Jedynie w razie istnienia brudnych i cuchnących odchodów, lub też na zlecenie lekarza, można ogrzanym płynem desinfekcyjnym przestrzykiwać pochwę przez wprowadzoną kankę pochwową.

§. 5.

Akuszerka obowiązaną jest pod każdym względem starać się o największą czystość.

Podkłady, ręczniki, prześcieradła gumowe, bieliznę i pościel można tylko całkiem czyste używać, i skoro tylko takowe zanieczyszczą się, muszą być zaraz zmienione i natychmiast z pokoju wyniesione.

Również należy wszystkie odchody i wypróżnienia zarówno matki jak i noworodka, niemniej wodę kąpielną i do mycia zaraz wynieść, by przez parowanie i rozkład nie zanieczyszczać powietrza w pokoju. W ogóle nie można w pokoju nic takiego ścierpieć, coby mogło się przyczynić do zepsucia powietrza.

Prócz tego jednakże jest rzeczą konieczną, powietrze w mieszkaniu codziennie odnowić przez oględne przewietrzenie, gdyż to nie wystarcza, by zepsute powietrze jakiem pachnidłem pozornie poprawiać.

§. 6.

Do posmarowania oliwą palców i instrumentów mających być użytych, służy oliwa karbolowa, przepisana w §. 3 punkcie 2 instrukcyi Akuszerka musi używać takową przed każdem badaniem wewnętrznem do posmarowania palców, musi się zatem zaopatrzyć w dostateczny zapas oliwy karbolowej.

W ogóle powinna akuszerka o to się starać, by o ile możności każda szukająca u niej rady brzemienna, jeszcze przed rozwiązaniem. jeżeli na to jej środki pieniężne zezwalają, zaopatrzyła się w kankę pochwową, koneweczkę i kateter, w każdym zaś razie w flaszkę rozpuszczonego krystalicznego kwasu karbolowego do sporządzenia płynu desinfekcyjnego.

Gdyby jakiej akuszerce w jej praktyce zachorowały wkrótce po sobie dwie lub więcej położnic na gorączkę połogową, to wówczas nie może przez 14 dni przyjąć żadnego porodu, lecz musi w tym czasie dokładnie się desinfekcyonować przez staranne oczyszczenie swych sukien i codziennie dwukrotne zmywanie rąk płynem karbolowym, używając pilnie szczoteczki do paznogci.

B. O wzywaniu lekarza.

§, 7.

Akuszerka jest obowiązaną w każdym przypadku nieprawidłowego przebiegu brzemienności. porodu lub połogu, jak niemniej w każdej chorobie noworodka wcześnie zażądać lekarskiej pomocy (§. 7 instrukcyi).

W szczególności zaś musi koniecznie nastawać na wezwanie lekarza w następujących przypadkach:

a) u brzemiennych.

1. Gdy rozpoznała zwężenie miednicy, lub istnienia takowego się obawia.
2. Gdy zdarzą się krwotoki.
3. Gdy wystąpi jaka choroba lub też nagłe a groźne objawy.
4. Gdy brzemienna nagle umrze.

b) u rodzących.

1. W każdem nieprawidłowem położeniu płodu, w położeniach ukośnych i poprzecznych, i to o ile możności przed pęknięciem pęcherza płodowego.
2. Gdy obok główki znajduje się rączka, nóżka lub pępowina.
3. W każdym razie, gdy z powodu zwężenia miednicy. wielkości główki lub z jakiejkolwiek innej przyczyny, główka nie postępuje prawi-

dłowo, przezco mogą powstać dłużej trwające ugniecenia części rodnych między miednicą i główką, a przez to choroby matki lub śmierć płodu.

4. W razie zboczeń bólów porodowych, wywołujących przewlekanie się porodu lub też niezwykłą bolesność i wyczerpanie sił rodzącej. Tu należy przypadek, gdy nizko stojąca główka w dwie godziny po zaniknięciu ujścia macicznego i po odejściu wód płodowych nie może być wykluczoną.

5. Gdy w okresie wykluczenia (drugim) tony serca płodowego stają się nieregularnemi.

6. Przy każdym odchodzie krwawym, w którymkolwiekby okresie takowy się zdarzył.

7. Przy poprzedzającem łożysku, chociażby w czasie badania akuszerka nie spostrzegała krwotoku.

8. W każdem przedarciu międzykrocza bezzwłocznie po powstaniu takowego.

9. W nieczasowem lub przedwczesnym porodzie, również w grożącem lub przebytem poronieniu.

10. Przy porodzie bliźniaczym lub w ogóle mnogim.

11. Do porodów z niekształconego płodu, nawet gdyby takowy szybko dobrowolnie się urodził.

12. Przy każdym chorobowym objawie, lub grożącem przypadkowem zdarzeniu, jak niemniej w razie nagłej śmierci rodzącej.

13. W razie omdlenia noworodka.

c) u położnic i noworodków.

1. Gdy akuszerka spostrzeże u położnicy przyspieszone tętno, podniesioną ciepłotę ciała, (skórę gorącą) naprzemian dreszcz lub gorąco, ustanie odchodów lub cuchnienie tychże, bolesność brzucha i t. d.

2. Natychmiast w każdym przypadku choroby dziecięcia, gdyż akuszerka zarówno nie jest uprawnioną do leczenia chorych dzieci jak i chorych kobiet.

Gdy lekarz bywa wzywanym z powodu jakiego zboczenia przebiegu porodu, powinna go akuszerka o ile możności w kilku słowach pisemnie uwiadomić o rodzaju zboczenia n. p. zwężenia miednicy przy położeniu czaszkowem, położenie poprzeczne, krwotok z powodu niezupełnego odklejenia się łożyska, (w okresie poporodowym) drgawki u matki i t. d. aby lekarz wiedział, jakie instrumenta ma wziąść z sobą. Gdy grozi niebezpieczeństwo, winna akuszerka polecić posłańcowi, w razie gdyby wskazanego lekarza nie znalazł, by zaraz innego sprowadził.

§. 8.

Gdyby osoba cierpiąca lub jej krewni życzyli sobie zawezwać lekarza, wzbrania się akuszerce sprzeciwiać, też wezwanie odwlekać, chociażby nawet żadnej nieprawidłowości nie spostrzegła.

O wyborze lekarza rozstrzyga zaufanie chorej lub jej krewnych, a akuszerka może tylko wówczas wyrazić swe zdanie, gdy ją o to zapytają.

§. 9.

Akuszerka powinna zawiadomić wezwanego lekarza o wszystkiem dokładnie i zgodnie z prawdą co tylko w danym przypadku spostrzegła, powinna temuż lekarzowi, jak długo tego zarząda, pozostać do pomocy, i jego zarządzenia sumiennie wypełniać (§. 6 instrukcyi) i w obec niego zawsze uprzedzająco i skromnie się zachowywać.

C. O dzienniku i tabelach urodzenia.

§. 10.

Zaleca się najgoręciej każdej akuszerce, by w swym interesie, prowadziła dziennik swych czynności położniczych, by przez to mogła swe spostrzeżenia lepiej zachować w pamięci i przez wiele pewniejszy pogląd mogła swe doświadczenie wzbogacać.

Również może na podstawie takiego dziennika zawsze udzielić wiadomości o swej czynności, co w danym razie zwłaszcza w obec władz może być wielkiej wagi.

W każdym razie obowiązaną jest każda umiejąca pisać akuszerka do prowadzenia wykazu porodów, przepisanych w §. 19 instrukcyi; dlatego też każda taka akuszerka otrzyma przy swem przedstawieniu się (§ 2 instrukcyi) od lekarza urzędowego taki wykaz według dołączonego formularza ułożony, i powinna poszczególne rubryki tegoż wypełniać dokładnie zaraz po każdym porodzie, przy którem była pomocną.

Lekarz urzędowy będzie wglądał od czasu do czasu do wykazów, które w okresach czasu przez niego przeznaczonych i na jego ręce do władzy politycznej mają być przesyłane. Na żądanie mają być wykazy okazane lekarzowi wezwanemu do porodu, któremu też dozwolonem jest wpisywać w nie swe własne uwagi. Akuszerka powinna wypełniać wykazy porodów sumiennie, zgodnie z prawdą o ile można najzupełniej.

Zyska sobie przez to zawsze uznanie, i nie tylko, że wypełni swój obowiązek, lecz zasłuży się swemu zawodowi, gdy te wykazy będzie dokładnie wypełniać, starannie i w porządku przechowywać i regularnie władzy przesyłać.

Wykaz

prowadzony przez akuszerkę

od

Nr.	Nazwisko, stan, wiek, wyznanie i mieszkanie rodzącej	który poród?	Kiedy przybyła akuszerka do rodzącej?	Dzień i godzina porodu oraz odejścia łożyska	Jakie położenie płodu?	Płeć i w przybliżeniu wielkość płodu
1	N. N., służąca, 18 lat, katol. stanu wolnego we Lwowie	pierwszy	3. Marca 1881 o 8mej godzinie rano	3. Marca o 2 godz. po połud. a w pół godziny później łożysko	położenie twarzowe	chłopiec średniej wielkości

porodów

do

W którym miesiącu ciąży nastąpił poród?	Szczególne zdarzenia przed porodem, w czasie tegoż lub po porodzie	Wynik porodu		Przebieg połogu	Czy pomoc sztuczna była potrzebna? jaka i przez kogo?	Uwagi
		dla matki	dla płodu			
w 9 miesiacu	przedwczesne odejście wód, słabe bole, krwotok po urodzeniu płodu	dobry	pozornie zmarłe	dobry	kleszcze zakładał Dr. N. N.	cucenie dziecka z dobrym skutkiem